

KEMUDAHAN SOSIAL DAN MASYARAKAT

Kandungan

- KEMUDAHAN KESIHATAN
- KEMUDAHAN KESELAMATAN DAN KECEMASAN
- KEMUDAHAN PENDIDIKAN
- KEMUDAHAN TEMPAT IBADAT
- KEMUDAHAN PERKUBURAN ISLAM DAN BUKAN ISLAM
- KEMUDAHAN PERPUSTAKAAN
- KEMUDAHAN MASYARAKAT
- KAWASAN LAPANG DAN REKREASI
- PIAWAIAN KEMUDAHAN GOLONGAN KURANG UPAYA

4 KEMUDAHAN SOSIAL DAN MASYARAKAT

Kemudahan masyarakat merupakan salah satu elemen penting di dalam proses perancangan dan pembangunan negara. Penyediaan kemudahan yang mencukupi dari segi kuantiti dan kualiti adalah perlu kerana ianya bukan sahaja menggambarkan perubahan permintaan tetapi juga sebagai indikator pembangunan dan taraf hidup sesuatu masyarakat. Kemudahan masyarakat merangkumi beberapa sektor seperti Kemudahan Kesihatan, Pendidikan, Pos, Polis, Perkhidmatan Bomba Dan Penyelamat dan Kemudahan Masyarakat.

4.1 Kemudahan Kesihatan

4.1.1 Hospital

	HOSPITAL BESAR			HOSPITAL DAERAH
	750 katil	500 katil	250 katil	
<i>Hierarki</i>			125 katil	
<i>Keluasan Tapak (minimum) Hektar(ekar)</i>	40.5-48.5 (100-120)	32.5-40.5 (80-100)	20.2-26.4 (50-65)	Saiz lot seperti hospital besar
<i>Tadahan Penduduk (orang) (minimum)</i>	500,000 penduduk			50,000 penduduk
<i>Kawasan Perkhidmatan</i>	Sekurang-kurangnya 1 Hospital Besar setiap ibu negeri			Minimum 1 hospital di setiap pusat daerah
<i>Lebar Jalan-Keluar-Masuk (Minimum)</i>	15.242 m (50')			
<i>Tempat Letak Kenderaan</i>	i. 1 petak kereta / 4 katil pesakit; ii. Tambah 1 petak kereta / 1 doktor dan kakitangan professional yang lain; iii. Tambah 1 petak kereta / 3 kakitangan lain; iv. Tambah 20% petak motosikal; v. 5 ruang <i>lay-by</i> untuk teksi menunggu disediakan vi. 2% TLK untuk OKU dengan ramp vii. tambah 20% utk pesakit luar			i. 1 petak kereta / 3 katil pesakit; ii. Tambah 1 petak kereta / 1 doktor dan kakitangan professional yang lain; iii. Tambah 1 petak kereta / 3 kakitangan lain; iv. Tambah 10% petak motosikal. v. 2% TLK untuk OKU dengan ramp

4.1.2 Klinik Kesihatan/Poliklinik Bandar/Klinik Desa

	Klinik Kesihatan			Klinik Desa
	Pusat Kesihatan	Klinik Kesihatan	Poliklinik Bandar	
<i>Hierarki</i>	800-1,000 pesakit sehari	500-800 pesakit sehari	300-500 pesakit sehari	300-500 pesakit sehari
<i>Keluasan Tapak (minimum) Hektar(ekar)</i>	2.8(7 e)	3-4 ekar	0.8 – 1.2 (2 – 3e)	0.2(0.5e)
<i>Jadualan Penduduk (orang)</i>	1 : 15,000 – 20,000 penduduk (3,000 – 4,000 unit rumah)	1 : 20,000 – 30,000 penduduk (3,000 – 4,000 unit rumah)	Setiap pusat daerah dengan jumlah penduduk 50,000 orang (10,000 unitumah)	4,000
<i>Kawasan Perkhidmatan</i>	Pusat perkhidmatan dan kejranan			Pusat kejranan di kawasan luar bandar
<i>Lebar Jalan-Keluar-Masuk</i>	Minimum 15.2m (50')			
<i>Tempat Letak Kenderaan</i>	<ul style="list-style-type: none"> • 2 katil + 3 kakitangan pentadbiran dan 1 kakitangan profesional • 2% TLK untuk OKU dengan ramp • 20% petak letak motorsikal • 20% utk pelawat 			<ul style="list-style-type: none"> • 1 petak TLK bagi setiap 46mp(495kp) luas lantai kasar. • 2% TLK untuk OKU dengan ramp • Tambahan 50% petak motorsikal

Nota :

i. Penyediaan tempat Letak kereta selain daripada yang tidak dinyatakan diatas perlu merujuk kepada Garis Panduan Piatawan Perancangan Tempaat Letak Kereta JPBD 5/2000. 2000

ii. Penyediaan spesifikasi kemudahan masyarakat perlu mengambilira keperluan sepertimana Indikator dan Sasaran Negeri Johor Maju Menjelang Tahun 2020 inaiitu:-

Indikator	Semasa (Tahun 2000)	Sasaran (Tahun 2020)	Perbandingan/Best Practise' Negara maju
Kemudahan Kesihatan Koperluan Hospital	1 Hospital : 100,000 penduduk ****	Meningkatkan tahap perkhidmatan hospital kepada 500,000 penduduk **3	1 hospital : 38,000 – 500,000 penduduk (piawaian perancangan) **3

Sumber : Kajian Rancangan Struktur Negeri Johor, 2001-2020 (diwartakan melalui Warta Kerajaan J.P.U 1 Jilid 52 No. 1 bertarikh 03 Januari 2008)

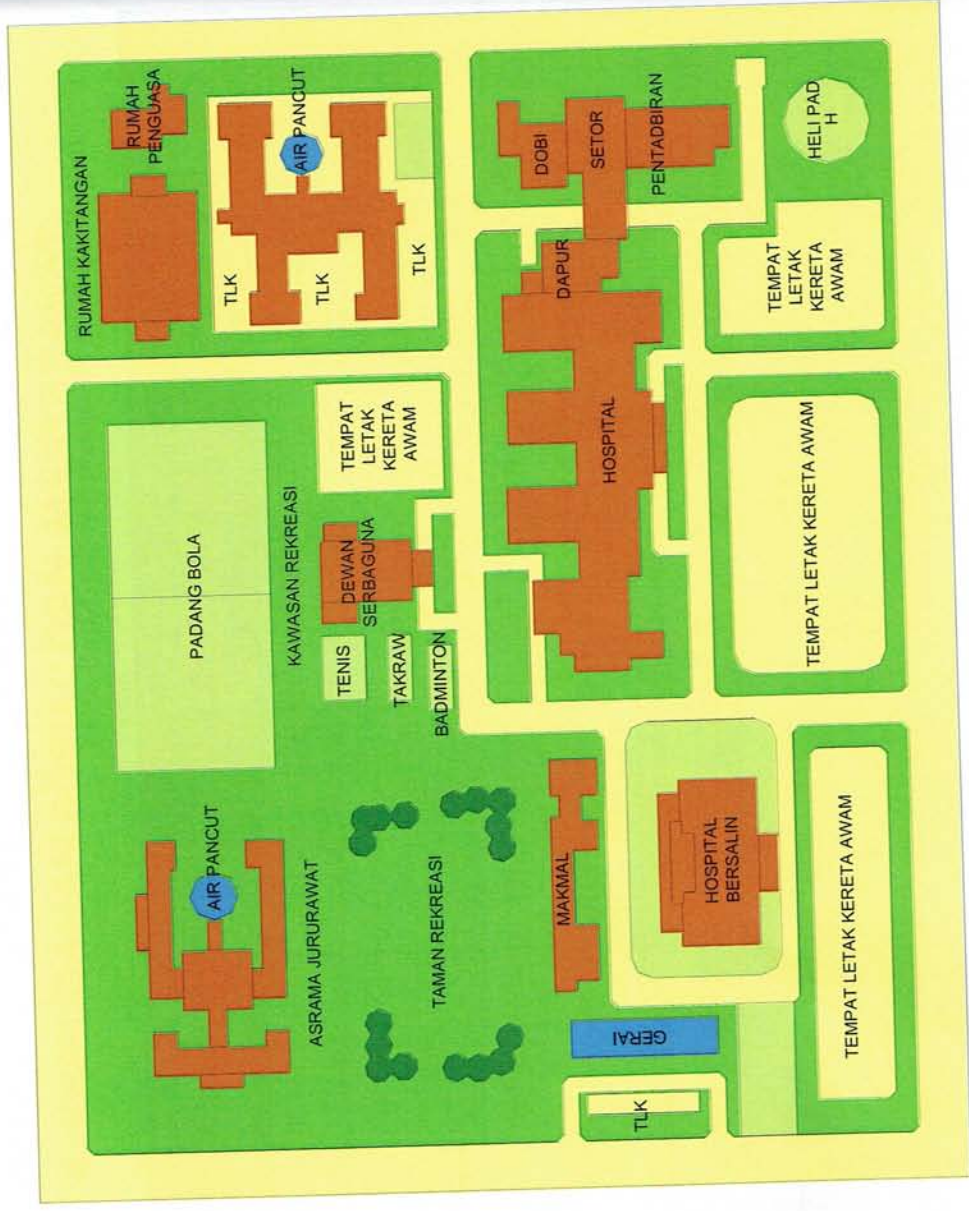
Nota : Sumber indikator Best Practise Negara Maju

**1 : Laporan Pemeriksaan, Rancangan Struktur Negeri Selangor, 2003

**2 : Laporan Pemeriksaan, Rancangan Struktur Negeri Melaka, 2001

**3 : Manual Piatawan Perancangan Negeri Johor, JPBD, 2002

****4 : Kajian Semakan RFN Ke : 3 (JPBD (IP) 185/430/053 bertarikh 22.12.2014

Contoh Pelan Susun Atur Hospital

4.2 KEMUDAHAN KESELAMATAN DAN KECEMASAN

4.2.1 KEMUDAHAN POLIS

4.2.1.1 Ibu Pejabat Kontinjen/Balai Polis Daerah

	Ibu Pejabat Kontinjen (Ipk)	Balai Polis Daerah(Ipd)
<i>Hierarki</i>	Setiap Ibu Negeri	Setiap Daerah
<i>Keluasan Tapak (Minimum) Hektar(Ekar)</i>	6-8 Hektar/15-20 Ekar	4-6 Hektar/10-15 Ekar
<i>Unduhan Penduduk (Orang)</i>	Di Perlukan Bagi Setiap Ibu Negeri	Diperlukan Bagi Setiap Daerah
<i>Lebar Jalan-Keluar-Masuk</i>	Minimum 20.1m (50')	
<i>Tempat Letak Konsideran</i>	<ul style="list-style-type: none"> 1 Petak TLK Bagi Setiap 46mp(495kp) Luas Lantai Kasar. 2% TLK Untuk OKU Dengan Ramp 20% Petak Letak Motorsikal 	<ul style="list-style-type: none"> 1 Petak TLK Bagi Setiap 46mp(495kp) Luas Lantai Kasar. 2% TLK Untuk OKU Dengan Ramp 20% Petak Letak Motorsikal
<i>Komponen Utama</i>	<ul style="list-style-type: none"> Pejabat Ketua Polis Cawangan Pentadbiran Bilik Gerakan Cawangan Kewangan/ Pembangunan Jabatan Siasatan Jenayah Jabatan Cawangan Khas Lojistik (Cawangan Komunikasi, Cawangan Kenderaan, Setor Bekalan Dan Cawangan Senjata) Kemudahan Keselamatan Kemudahan Latihan Persendirian Rumah Kediaman Tempat Letak Kereta Surau Ruang Landskap 	<ul style="list-style-type: none"> Bangunan Ibu Pejabat /Bangunan Balai Garaj Kemudahan Sukan Kemudahan Keselamatan Bilik Jentera Pejabat Kenderaan/Bengkel Rumah Kediaman Berek Bujang Tempat Letak Kereta Surau Ruang Landskap

4.2.1.2 Balai Polis Bandar/Pondok Polis/Polis Komuniti

Keluasan Tapak (minimum) Hektar(ekar)	Balai Polis Bandar	Pondok Polis	Polis Komuniti
	2-4 hektar/5-10 ekar	0.8 hektar/2 ekar	1 unit kediaman
	10,000-15,000 penduduk	5,000-10,000 penduduk	2500 penduduk (500 unit rumah)
	Minimum 20.1m (50')		Minimum 12.1m (40')
Tempat Letak Kenderaan	<ul style="list-style-type: none"> 1 petak TLK bagi setiap 46mp(495kp) luas lantai kasar. 2% TLK untuk OKU dengan ramp 20% petak letak motosikal 	<ul style="list-style-type: none"> 1 petak TLK bagi setiap 46mp(495kp) luas lantai kasar. 2% TLK untuk OKU dengan ramp 20% petak letak motosikal 	<ul style="list-style-type: none"> 1 petak TLK bagi setiap 46mp(495kp) luas lantai kasar. 2% TLK untuk OKU dengan ramp 20% petak letak motosikal
Komponen Utama	<ul style="list-style-type: none"> Bangunan Balai Garaj Rumah Kediaman/Kuarters Padang Permainan Kemudahan Keselamatan Berek Bujang (jika perlu) Tempat Letak Kereta Surau Ruang Landskap 	<ul style="list-style-type: none"> Pejabat Pertanyaan Bilik Maklumat/Bilik Mesyuarat Rumah Kediaman/Kuarters Kemudahan Keselamatan Bilik Jentera Tempat Letak Kereta 	<ul style="list-style-type: none"> Pejabat Pertanyaan Bilik Maklumat/Bilik Mesyuarat Kemudahan Keselamatan Tempat Letak Kereta Dibenarkan beroperasi di premis perniagaan dan digalakkan menggunakan lot tepi Berada di lokasi yang strategik dan sesuai serta tidak mengganggu penglihatan pengguna jalan raya

Nota :

- i. Penyediaan tempat Letak kereta selain daripada yang tidak dinyatakan diatas perlu merujuk kepada Garis Panduan Piatawan Perancangan Tempat Letak Kereta JPBD 5/2000. 2000
- ii. Penyediaan spesifikasi kemudahan masyarakat perlu mengambil kira keperluan sebagaimana Indikator dan Sasaran Negeri Johor Maju Menjelang Tahun 2020 iaitu:-

Indikator	Semasa (Tahun 2000)	Sasaran (Tahun 2020)	Perbandingan/Best Practise' Negara maju
Balai Polis Keperluan Polis	1 Balai Polis : 36,000 Penduduk	1 Balai Polis : 10,000 Penduduk dan faktor seperti kepadatan penduduk, jarak kediaman dan kes jenayah	1 Balai Polis : 10,000-15,000 Penduduk (Piawain Perancangan) **3

Sumber : Kajian Rancangan Struktur Negeri Johor, 2001-2020 (diwartakan melalui Warta Kerajaan J.P.U 1 Jilid 52 No. 1 bertarikh 03 Januari 2008)

Nota : Sumber indikator Best Practise Negara Maju

**1 : Laporan Pemeriksaan, Rancangan Struktur Negeri Selangor, 2003

Sebarang perubahan piatawan kemudahan awam tertitik kepada pindaan daripada jabatan teknikal berkaitan dari masa ke semasa.

4.2.2 Kemudahan Bomba Dan Penyelamat

	KELAS A	KELAS B	KELAS C	KELAS D
<i>Kriteria</i>	Risiko Amat Tinggi	Risiko Tinggi	Risiko Sederhana	Risiko Rendah
<i>Kebatasannya Tapak (minimum) (Hektar/ekar)</i>	2.02 - 4.05 (5-10)	2.02 (5)	2.02 (5)	0.81 (2)
<i>Tuduhan Penduduk (orang)</i>	Penduduk melebihi 100,000. Risiko 'high rise' dan 'high risk'/Norma masa yang ideal tidak melebihi 7 minit	Kepadatan penduduk melebihi 50,000 -100, 000 orang. Keluaran jentera perlu sampai dalam masa tidak 10 minit. Bandar-bandar bersaiz sederhana dan bandar yang mempunyai industri yang bersaiz besar.	Kepadatan penduduk melebihi 50,000 orang. Kebanyakan bangunan 'low rise, tidak melebihi 5 tingkat. Keluaran jentera harus sampai dalam masa tidak lebih 15 minit.	Keluaran jentera harus sampai dalam masa tidak lebih 20 minit.
<i>Lebar Jalan- Keluar-Masuk</i>	Minimum 20.1m (50')			
<i>Kategori Balai</i>	<ul style="list-style-type: none"> Satu balai 3 petak (bay), dengan 6 atau lebih keluaran jentera. 10 buah atau lebih balai 2 petak (bay) sebagai balai cawangan dengan keluaran 2 atau lebih jentera. 	<ul style="list-style-type: none"> Satu balai 3 petak (bay) dengan 6 keluaran jentera. 5 buah atau lebih balai 2 petak sebagai balai cawangan dengan keluaran 2 atau lebih jentera. 	Dua atau lebih balai 2 petak, dengan 2 keluaran jentera bagi setiap balai.	<ul style="list-style-type: none"> Sekurang-kurangnya sebuah balai 2 petak dengan 2 keluaran jentera. Keperluan Balai Bomba juga bergantung kepada balai terdekat yang sedia ada. Jika balai terdekat akan mengambil masa melebihi 20 minit, mungkin 2 atau 3 buah balai diperlukan.
<i>Tempat Letak Kenderaan</i>	<ul style="list-style-type: none"> 1 petak TLK bagi setiap 46mp(495kp) luas lantai kasar. 20% petak letak motorsikal Akses jalan minimum 20m(66') Menghadap jalan utama. Jarak Minimum dari simpang 50m(164') Bangunan balai Padang Kawad Menara tinjau/ menara kawalan Kantin kafe Surau 1 unit kediaman - 1 TLK+ 10% TLK untuk pelawat Papan tanda nama dan alamat bangunan Penyediaan landskap Tanah separas dengan jalan sedia ada Kuarters kakitangan(pegawai dan sokongan) Kemudahan taman permainan kanak-kanak Bangunan stor/logistik 			
<i>Komponen Utama</i>				
<i>Konsep Kwarters</i>				

4.3 KEMUDAHAN PENDIDIKAN

4.3.1 Sekolah Menengah

<p><i>Tadahan Penduduk</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Melebihi 15,000 penduduk • 1 sekolah bagi setiap 2 atau 3 unit kejranaan atau • 3,000 unit rumah
<p><i>Keluasan Tapak (minimum)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tanah Rata - Berbukit Dan Bercerun - Landai 	<ul style="list-style-type: none"> • 3.6 hektar (9 ekar) • 4.5 hektar (11 ekar) • Minimum 20.1m (66')
<p><i>Jalan Keluar-Masuk</i></p> <p><i>Tempat Letak Kenderaan</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1.5 petak TLK / 2 kakitangan pengajar/ pentadbir; • Tambahan 20% petak kereta pelawat; • Tambahan 1 petak motosikal/30 pelajar; • Hentian sebelah(kelebaran minimum3.5m) untuk bas sekolah yang mencukupi perlu disediakan. • 'lay-bay ' untuk bas • 2% TLK untuk OKU dengan ramp
<p><i>Komponen kemudahan</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pagar di sekeliling kawasan sekolah • Papan tanda nama dan alamat bangunan • Tandas • Padang permainan • Surau • Kantin • Dewan • Tiang bendera minima 3 unit • Pusat sumber/ perpustakaan • Wakaf • Lay bay untuk bas • Pondok bas • Pencawang elektrik • Laluan pejalan kaki • Pondok pengawal • Ruang letak basikal berbumbung

4.3.2 Sekolah Rendah

<i>Tadahan Penduduk</i>	<ul style="list-style-type: none"> • 3,000 – 7,500 penduduk • 1 sekolah rendah bagi 1 unit kejranan atau • 1,500 unit rumah
<i>Lokasi perletakkan</i>	<ul style="list-style-type: none"> • 0.4-0.8 km/ 5 minit-10 minit perjalanan daripada rumah • Jauh daripada persimpangan • Akses terus kepada jalan 20.1m (66') (dalam kawasan perumahan) • Mempunyai laluan pengangkutan awam
<i>Keluasan Tapak Tanah Rata Berbukit Dan Bercerai Landai</i>	<ul style="list-style-type: none"> • 2 – 3 hektar (6 – 8 ekar) • 3 – 4 hektar (8 – 10 ekar)
<i>Jalan Keluar-Masuk Tempat Letak Kendaraan</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Minimum 20.117 m (66') • 1.5 petak kereta / 2 kakitangan pengajar/ pentadbir; • Tambahan 20% petak kereta pelawat; • Tambahan 1 petak motosikal/30 pelajar; • Hentian sebelah(kelebaran minimum3.5m) untuk bas sekolah yang mencukupi perlu disediakan. • 2% TLK untuk OKU dengan ramp
<i>Komponen kemudahan</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Pagar di sekeliling kawasan sekolah • Papan tanda nama dan alamat bangunan • Tandas • Padang permainan • Surau • Kantin • Dewan • Tiang bendera minima 3 unit • Pusat sumber/ perpustakaan • Wakaf • 'Lay bay' untuk bas • Pondok bas • Pencawang elektrik • Laluan pejalan kaki • Pondok pengawal • Ruang letak basikal berbumbung

4.3.3 Sekolah Agama

Tadahan Penduduk	<ul style="list-style-type: none"> • 3,000 – 7,500 penduduk • 1 sekolah rendah bagi 1 unit kejranaan atau • 1,500 unit rumah
Lokasi perletakkan	<ul style="list-style-type: none"> • 0.4-0.8 km/ 5 minit-10 minit perjalanan daripada rumah • Jauh daripada persimpangan • Akses terus kepada jalan 20.1m (66') (dalam kawasan perumahan) • Mempunyai laluan pengangkutan awam
Keluasan Tapak	<ul style="list-style-type: none"> • 1.5 ekar
Jalan Keluar-Masuk	<ul style="list-style-type: none"> • Minimum 20.117m (66')
Tempat Letak Kenderaan	<ul style="list-style-type: none"> • 1.5 petak kereta / 2 kakitangan pengajar/ pentadbir; • Tambahan 20% petak kereta pelawat; • Tambahan 1 petak motosikal/30 pelajar; • Hentian sebelah(kelebaran minimum 3.5m) untuk bas sekolah yang mencukupi perlu disediakan. • 2% TLK untuk OKU dengan ramp
Komponen kemudahan	<ul style="list-style-type: none"> • Pagar di sekeliling kawasan sekolah • Papan tanda nama dan alamat bangunan • Tandas • Surau • Kantin • Dewan • Tiang bendera minima 3 unit • Pusat sumber/ perpustakaan • Wakaf • Lay bay untuk bas • Pondok bas • Pencawang elektrik • Laluan pejalan kaki • Pondok pengawal • Ruang letak basikal berbumbung

4.3.4 Tadika/Taska/Pra Sekolah

	Tadika	TASKA
<i>Tadahan Penduduk</i>	<ul style="list-style-type: none"> 1 unit bagi 200 unit rumah 	<ul style="list-style-type: none"> 1 unit bagi setiap 200 unit rumah
<i>Keluasan Tapak</i>	<ul style="list-style-type: none"> 0.1 hektar (0.25ekar) 	<ul style="list-style-type: none"> 3,500 kaki persegi
<i>Perletakan Lokasi</i>	<ul style="list-style-type: none"> 0.2-0.4km/ 5-10 minit perjalanan daripada rumah terjauh Jauh daripada persimpangan dan tidak mengganggu aliran trafik pada waktu puncak 	
<i>Jalan Keluar-Masuk</i>	<ul style="list-style-type: none"> Minimum 12.192m (40') 	
<i>Tempat Letak Kenderaan</i>	<ul style="list-style-type: none"> 1 petak kereta / 2 kakitangan pengajar/ pentadbir; Tambahan 20% petak kereta pelawat; Tambahan minimum 5 ruang kereta untuk mengambil / menurunkan penumpang. 	

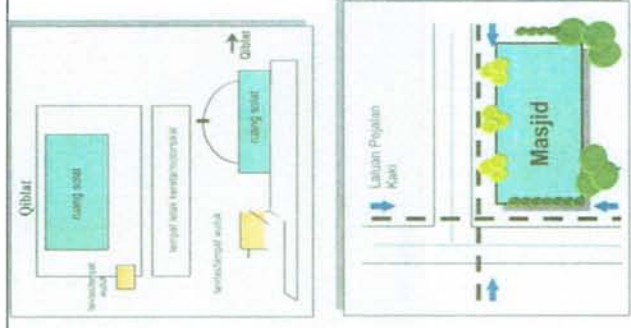
Nota : Manual Piatawan Dan Garis Panduan Perancangan ini hanya terpakai bagi pembangunan baru, bagi kawasan pembangunan sedia ada, Garis Panduan Panduan Penubuhan Tadika dan Taska adalah terpakai.

4.4 KEMUDAHAN TEMPAT IBADAT

4.4.1 Tempat Ibadat Islam

4.4.1.1 Masjid Negeri/Daerah /Mukim/Bandar/Kampung

	Masjid Negeri	Masjid Daerah	Masjid Mukim/Bandar/ Kampung
Hierarki	<ul style="list-style-type: none"> • Pusat wilayah Negara • Pusat wilayah negeri/ ibu negeri 	<ul style="list-style-type: none"> • Pusat Wilayah Negeri • Pusat Petempatan Utama 	<ul style="list-style-type: none"> • Pusat Petempatan Utama • Pusat Pertumbuhan Desa • Kampung/Kawasan Perumahan/Kejiranan • Petempatan Kecil
Tadahan penduduk (orang)	Negeri	>500,000 orang	> 10,000 orang
Keluasan Tapak	3 – 5 hektar (7.4-12.4 ek)	1 – 3 hektar (2.5-7.4 ek)	<ul style="list-style-type: none"> • 0.5 hektar bagi setiap 2,600 penduduk – menampung 1,000 jemaah
Jalan Keluar-Masuk	Minimum 20.1m (66')		
Tempat Letak Kenderaan	<ul style="list-style-type: none"> • 1 petak TLK : 15 mp (161.5 kp) ruang solat • 2% TLK untuk OKU dengan ramp • Tambah 1 petak motorsikal/ 15mp (161.5 kp) ruang solat 		
Komponen kemudahan	<ul style="list-style-type: none"> • Pejabat imam dan bilik mesyuarat • Ruang untuk pungutan zakat • Perpustakaan/ pusat sumber/ bilik bacaan • Bilik kaunseling • Ruang pameran • Laluan pejalan kaki • Kawasan lanskap • Asrama mini untuk musafir • Stor pengurusan jenazah • Digalakkan menyediakan kemudahan untuk golongan kelainan upaya (OKU) • Balai islam 		

4.4.1.2 Surau / Bilik Solat

	Surau	Bilik Solat
<i>Hierarki</i>	Kejiranan Kecil/Kampung/Kawasan Perumahan/Kawasan Tumpuan, Pusat Perniagaan, Pejabat Kerajaan, Lapangan Terbang, Stesen Bas dan sebagainya	
<i>Tadahan Penduduk (orang)</i>	2,500 penduduk (40% penduduk Islam) bersamaan 500 unit rumah	-
<i>Keluasan Tapak</i>	0.2 hektar (0.5 ekar)	Minimum 20 meter persegi
<i>Jalan Keluar-Masuk</i>	Minimum 20.1m (66')	
<i>Tempat Letak kenderaan</i>	<ul style="list-style-type: none"> • 1 petak TLK : 15 mp (161.5 kp) ruang solat • 2% TLK untuk OKU dengan ramp 	
<i>Komponen kemudahan</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ruang bacaan • Kelas fardhu ain • Digalakkan menyediakan kemudahan untuk golongan kelainan upaya (OKU) • Ruang solat disediakan secara berasingan bagi lelaki dan perempuan serta lengkap dengan tempat mengambil air sembahyang dan tandas. 	

4.4.2 Tempat Ibadat Bukan Islam

	Tokong	Kuil	Cereja	Lain-Lain
<i>Keluasan Tapak (Minimum)</i>	Tidak melebihi 0.5 hektar (1.2 ekar) Kawasan yang diliputi bangunan di antara 40%-60%			
<i>Taahahan Penduduk (orang)</i>	5,000 orang penduduk/ 1 tapak atau 2,600 penduduk bukan islam/ 1 tapak			
<i>Jalan Keluar-Masuk</i>	Minimum 50'			
<i>Perimeter planting</i>	Minimum 3.048 m (10') di sekeliling tapak (tidak termasuk anjakan bangunan) bagi tujuan lanskap dan keindahan.			
	<p>i. Perancangan Tapak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Penyediaan tempat ibadat bukan Islam diharuskan setakat bagi mereka mengamalkan kepercayaan agama masing-masing; • Merizabkan tapak yang sesuai untuk dijadikan tempat ibadat bukan Islam secara sah; • Merancang saiz tapak cukup untuk menampung keperluan menempatkan bangunan yang menyediakan alat-alat penyembahannya, ruang tempat sembahyang dan dewan penemuan masyarakat serta bilik paderi dan penjaganya; • Menyediakan ruang atau dewan penemuan masyarakatnya; • Jika tempat ibadat bukan islam yang hendak dibina terletak di dalam kawasan dimana majoriti masyarakatnya bukan penganut agama tersebut, maka notis hendaklah disampaikan kepada jiran-jiran bersebelahan sekurang-kurangnya 40 buah rumah untuk mendapatkan pandangan dan kemusykilan sebelum ianya dapat diluluskan; dan • Konsep pemsatan perlu mengambilkira kriteria seperti :- <ul style="list-style-type: none"> - Kemampuan, keluasan jalan untuk menampung; - Keserasian lokasi alam sekitar; - Persetujuan penduduk setempat; dan - Keperluannya. <p>ii. Lokasi perletakkan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rumah ibadat hendaklah didirikan di tengah-tengah kelompok masyarakat berkenaan; • Perancangan tapak untuk pembinaan tempat ibadat bukan islam hendaklah mengikut piawaian yang ditetapkan; • Tiap-tiap keramat atau tempat penyembahan sementara yang dibina di tapak projek pembinaan hendaklah dimansuhkan sebaik sahaja projek siap; dan • Tidak dibenarkan dibina di kawasan lapang dan tidak boleh ditempatkan di sekeliling loji kumbahan atau pencawang TNB. • Menyediakan jalan susur dan kemudahan tempat letak kereta yang secukupnya supaya tidak mengganggu lalu lintas. • Persekitaran tempat ibadat bukan islam perlulah harmoni dengan kawasan persekitaran. Penyediaan zon pemisah adalah perlu bagi memisahkan tempat tersebut dengan kediaman masyarakat islam sekurang-kurangnya 50 meter <p>iii. Rekabentuk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ketinggian arca dan bangunan perlu disesuaikan dengan ketinggian persekitaran dan tertakluk kepada PBT iaitu ketinggian 1 tingkat bangunan atau maksimum 5 meter. • Reka bentuk bangunan tempat ibadat bukan islam tidak dibenarkan mempunyai unsur-unsur penonjolan imej yang boleh menimbulkan sensitif kepada masyarakat persekitaran; • Ketinggian bangunan perlu mengambil kira keseragaman garis langit (skyline), warna dan pemandangan supaya ianya harmoni dengan pembangunan sekitar. 			

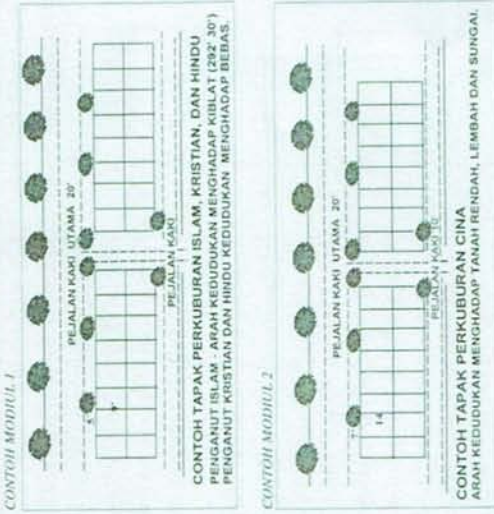
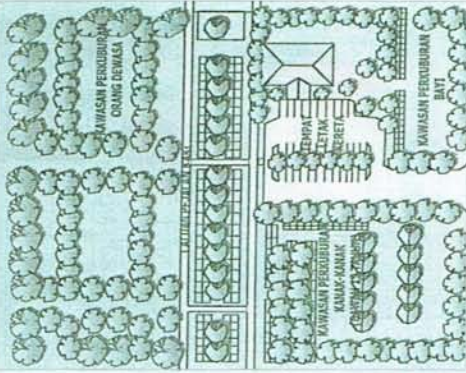
4.5 KEMUDAHAN PERKUBURAN ISLAM DAN BUKAN ISLAM

4.5.1 Garis Panduan Khusus Tanah Perkuburan

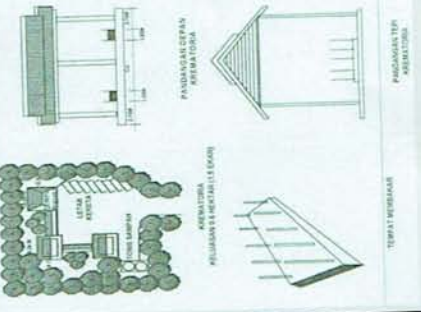
Aspek	Kriteria	Garis panduan
Perancangan tapak	Kepercayaan Agama dan Adat resam	<p>Tanah Perkuburan Islam</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perletakan biasanya berhampiran dengan masjid dan kawasan perumahan untuk memudahkan pengurusan jenazah untuk disembayangkan dahulu sebelum dikebumikan serta memudahkan mereka menziarahi si mati; dan • Jenazah diwajibkan menghadap kiblat atau kaabah arah kedudukan menghadap Kiblat ialah 292° 30'. Bagi tujuan ini, tanah yang rata adalah paling sesuai. <p>Tanah Perkuburan Cina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Penganut ancestor worship mengambilira adat feng shui. Bagi adat ini parameter-parameter adalah seperti berikut :- • Bentuk mukabumi yang landai di lereng-lereng bukit, tanpa bukit-bukit kecil, batu besar atau bentuk-bentuk buatan manusia seperti empangan; dan • Kewujudan badan-badan yang mengandungi air di hadapan kubur-kubur melambangkan • kekayaan dan kemewahan kepada kedua-dua pihak yang hidup dan yang mati. <p>Tanah Perkuburan Hindu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaum Hindu lebih mementingkan kepada pembakaran mayat dan tidak ada apa-apa faktor khas yang perlu dipertimbangkan di dalam perletakan tanah perkuburan mereka. • Walau bagaimanapun, tanah yang rata adalah sesuai untuk memudahkan pengurusan mayat. <p>Tanah Perkuburan Kristian</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taburan tanah perkuburan untuk orang-orang Kristian juga tidak menekankan kepada apa-apa kriteria khas, selain tanah yang rata dan sesuai untuk memudahkan pengurusan mayat. • Kubur baru hendaklah tidak digali kurang dari enam kaki dari kubur lama dan tanah perkuburan tidak boleh digunakan semula sebelum 30-50 tahun mengikut keadaan tanah selepas pengkebumian terakhir; • Jarak di antara tanah perkuburan dan rumah kediaman yang terdekat ialah sekurang-kurangnya 12.2 meter (40 kaki); dan • Menyediakan zon pemisah di antara tanah perkuburan dan punca-punca air untuk menjamin kesihatan umum mengikut ketetapan JPS dan jabatan Mineral dan Geosains (JMG).
	Kesihatan umum	

Aspek	Kriteria	Garispanduan
	Topografi dan Struktur tanah	<ul style="list-style-type: none"> • Jenis tanah yang paling sesuai ialah tanah terbuka jenis porous yang akan memudahkan laluan air dan udara ke semua arah. • Tanah perkuburan hendaklah sekurang-kurangnya berada pada paras 2.0 meter (6 kaki, 6 inci) di atas paras banjir bagi tiap-tiap pusingan 100 tahun melebihi 2.0 meter (6 kaki, 6 inci) di bawah permukaan bumi; • Tanah perkuburan tidak sesuai bagi kawasan-kawasan seperti berikut :- <ul style="list-style-type: none"> - Kawasan-kawasan banjir dan tanah runtuh; - Kawasan-kawasan yang kerap diancam hakisan seperti sungai dan laut; - Tanah paya dan bercerun; dan - Tanah paya dan jenis liat. • Tanah perkuburan hendaklah jauh dari kawasan sungai, saluran atau lain-lain punca air kerana ini akan mengakibatkan pengaliran air dari kawasan perkuburan ke tempat-tempat tersebut.
Keperluan Ruang		<ul style="list-style-type: none"> • Keperluan ruang tanah perkuburan untuk sesuatu kawasan bergantung kepada saiz kubur, kadar kematian, pandangan penduduk setempat terhadap pembakaran dan penggunaan semula tanah perkuburan. • Bagi memudahkan pengiraan keperluan ruang tanah perkuburan bagi setiap 1,000 penduduk pada masa akan datang, berikut dirumuskan satu formula secara am bagi tujuan tersebut <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> $At = Pt \times Dr / 1,000 \times 1b \times (1 - Ce) / 1,000 \times Sz$ <p>Dimana,</p> <p>At = Kawasan tanah perkuburan pada tahun unjuran t</p> <p>Pt = Penduduk unjuran</p> <p>1b = Jarak antara kubur digunakan semula</p> <p>Ce = faktor pembakaran mayat</p> <p>Sz = Purata saiz kubur = 8.36 mp (90kp)</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>Contoh kiraan,</p> <p>Keluasan kawasan yang diperlukan untuk perkuburan Islam bagi setiap 1,000 penduduk adalah</p> $At = 1,000 \times 6 / 1,000 \times 30 \times (1 - 0) / 1000 \times 8.36 \text{ mp}$ $= 1831.1 \text{ mp}$ $= 0.2 \text{ hektar bagi setiap 1,000 penduduk atau 1 hektar bagi setiap 5,000 penduduk}$ </div>

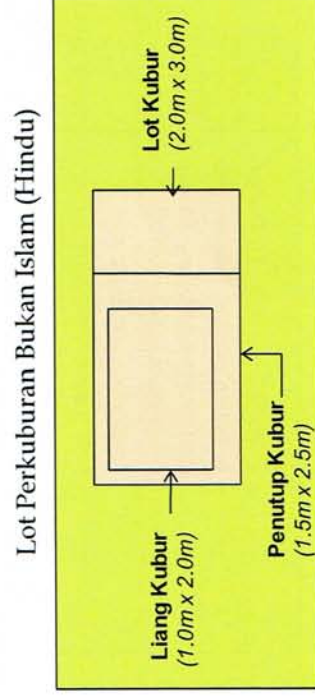
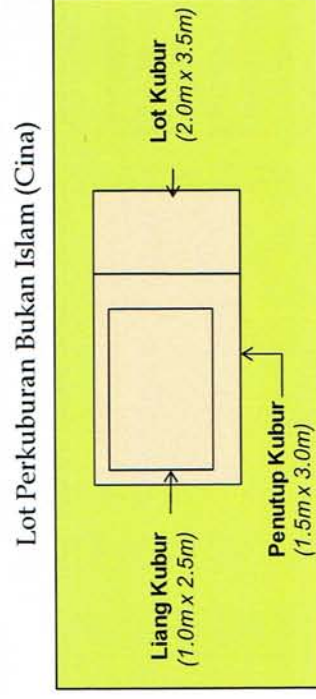
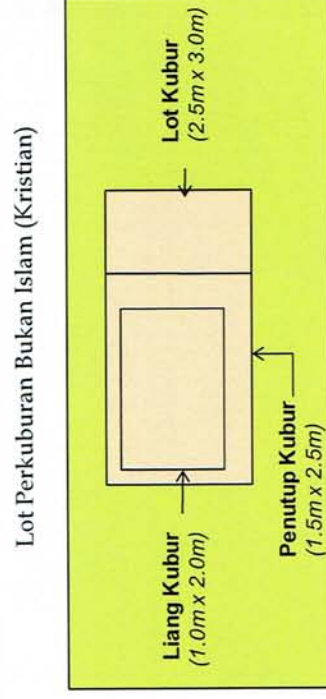
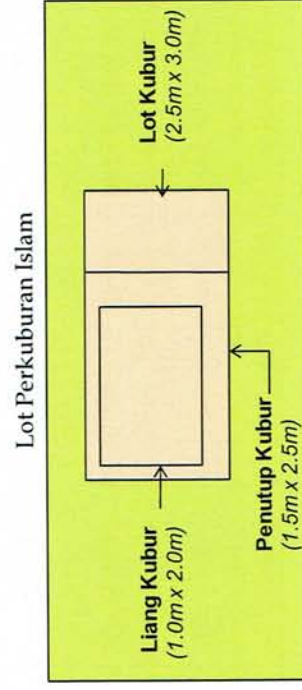
Aspek	Kriteria	Garis panduan
Susunatur Tanah perkuburan	Sistem Modul	<ul style="list-style-type: none"> Sistem modul ini mengandungi 2 barisan kubur dimana satu baris terdiri daripada 20 lot kubur. Tiap-tiap tanah perkuburan haruslah mengandungi sekurang-kurangnya 15 modul yang boleh memuatkan sebanyak 600 lot kubur. Keperluan ruang ialah 1 hektar.
	Kemudahan Awam	<ul style="list-style-type: none"> Menyediakan 8-10 lot tempat letak kereta. Tiap-tiap satu lot adalah seluas 20-25 mp (215.3 - 269.1kp). Ini termasuk kawasan untuk landskap; Menyediakan 2 lot tempat meletak bas; Kawasan seluas 400 mp (4305.6 kp) untuk satu bangunan awam. Bangunan ini akan memuatkan pejabat pentadbiran, kawasan rehat dan tandas; Menyediakan kemudahan utiliti yang secukupnya.
Landskap dan pendinding		<ul style="list-style-type: none"> Satu rizab landskap selebar 1.5 m (4 kaki, 9 inci) diperlukan di sepanjang garis mendatar pejalan kaki. Landskap dan pokok-pokok bukan sahaja dapat meningkatkan suasana yang menarik kepada sesuatu kawasan tanah perkuburan malah juga dapat bertindak sebagai zon pemisah di antara dua jenis kegunaan tanah. Rupa bentuk landskap dan jenis pokok perlulah mematuhi syarat-syarat Seperti yang dinyatakan dalam garis panduan landskap Negara, 1995.

Aspek	Kriteria	Garis panduan								
	Sistem peredaran	<ul style="list-style-type: none"> • Menyediakan sistem peredaran selebar 2 meter (6 kaki, 5 inci) mengelilingi setiap modul iaitu :- • Jalan masuk ke setiap lot kubur; • Membawa keranda; dan • Pergerakan penggali. 								
Susunatur Krematoria	Krematoria tradisional	<ul style="list-style-type: none"> • Krematoria jenis ini memerlukan minimum kawasan seluas 0.6 hektar (1.5 ekar) dan sesuai untuk kawasan luar bandar dan separa wilayah. Perletakan hendaklah diletakkan jauh daripada pembangunan sedia ada dan akan datang. • Komponen krematoria jenis tradisional adalah seperti berikut :- <ul style="list-style-type: none"> - Kawasan membakar mayat berukuran 10 meter x 16 meter (32'8" x 52'5") - Tempat membakar mayat berukuran 2 m x 3 m (5'6" x 9'8") • Kawasan rehat untuk para pengunjung dan pemerhati; • Tempat membuang sampah untuk aktiviti pembakaran mayat; • Satu krematoria gas moden memerlukan kawasan seluas 0.6 hektar (1.5 ekar) termasuk kawasan untuk landskap dan mengandungi komponen-komponen berikut :- <ol style="list-style-type: none"> Tempat pembuangan dan pembakaran sampah; Zon pemisah sekurang-kurangnya 6.1 meter (20 kaki) Tempat letak kenderaan antara 8-10 tempat letak kereta dan 2 tempat letak bas. 								
		<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="1021 561 1066 912">Krematoria</th> <th data-bbox="1021 185 1066 561">Jarak jejari (KM)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="1066 561 1154 912">Krematoria Gas Moden</td> <td data-bbox="1066 185 1154 561">Tidak melebihi 20 km dari pusat bandar; 30 m dari kawasan kediaman terdekat</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1154 561 1243 912">Krematoria moden dikongsi dengan beberapa bandar kecil yang lain</td> <td data-bbox="1154 185 1243 561">20 km di antara 2-3 pusat bandar</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1243 561 1508 912">Krematoria jenis tradisional boleh disediakan</td> <td data-bbox="1243 185 1508 561">2-4 km dari kawasan kediaman</td> </tr> </tbody> </table>	Krematoria	Jarak jejari (KM)	Krematoria Gas Moden	Tidak melebihi 20 km dari pusat bandar; 30 m dari kawasan kediaman terdekat	Krematoria moden dikongsi dengan beberapa bandar kecil yang lain	20 km di antara 2-3 pusat bandar	Krematoria jenis tradisional boleh disediakan	2-4 km dari kawasan kediaman
Krematoria	Jarak jejari (KM)									
Krematoria Gas Moden	Tidak melebihi 20 km dari pusat bandar; 30 m dari kawasan kediaman terdekat									
Krematoria moden dikongsi dengan beberapa bandar kecil yang lain	20 km di antara 2-3 pusat bandar									
Krematoria jenis tradisional boleh disediakan	2-4 km dari kawasan kediaman									
Susunatur Dan Rekabentuk Taman Peringatan		<ul style="list-style-type: none"> • Semua tapak taman peringatan hendaklah mendapat kelulusan dari PBN terlebih dahulu; • Taman peringatan memerlukan satu kawasan yang luas dan diletakkan di pinggir kawasan pembangunan; • Susunatur dan reka bentuk tanah perkuburan dibahagikan kepada beberapa taman kecil. Sekiranya krematoria diperlukan, sebahagian kawasan harus diperuntukkan bagi menyediakan krematoria; • Susunatur dalam taman ini menekankan kepada rangkaian jalan yang menyeluruh serta sistem pejalan kaki; dan • Kemudahan awam yang dicadangkan ialah bangunan umum atau rumah ibadat. Ketinggian dan rekabentuk batu-batu tanda kubur perlu dikawal supaya harmoni dengan lanskap keseluruhannya 								

Rajah 4.1: Ilustrasi Lot Perkuburan

4.5.2 Piawai Tanah Perkuburan

	Perkara	Islam	Cina	Hindu	Kristian
1	Lot Kubur	2.5m x 3m (8 kaki x 10kaki)	2m x 3.5m (7 kaki x 12 kaki)	2m x 3m (7 kaki x 10 kaki)	2m x 3m (7 kaki x 10 kaki)
2	Liang Kubur	1.0m x 2.0m (3 kaki x 7 kaki)	1.0m x 2.5m (3 kaki x 8 kaki)	1.0m x 2.0m (3 kaki x 7 kaki)	1.0m x 2.0m (3 kaki x 7 kaki)
3	Penutup Kubur	1.5m x 2.5m (5 kaki x 8 kaki)	1.5m x 3m (5 kaki x 10 kaki)	1.5m x 2.5m (5 kaki x 8 kaki)	1.5m x 2.5m (5 kaki x 8 kaki)
4	Rizab Landskap	1.5m (5 kaki)	1.5m (5 kaki)	1.5m (5 kaki)	1.5m (5 kaki)
5	Kemudahan Tempat Letak Kereta	8 - 10 petak	8 - 10 petak	8 - 10 petak	8 - 10 unit
	Bas	2 petak	2 petak	2 petak	2 petak
7	Ruang diperlukan untuk 5,000 penduduk dalam tempoh 20 tahun	1 hektar (2.5 ekar)	1 hektar (2.5 ekar)	1 hektar (2.5 ekar)	1 hektar (2.5 ekar)
8	Bilangan Modul* bagi tiap-tiap kawasan perkuburan	15	15	15	15
9	Bilangan Kubur bagi tiap-tiap kawasan perkuburan	600	600	600	600

4.5.3 Piawaian Perancangan Tanah Perkuburan

Hierarki Penempatan	Penduduk	Tanah Perkuburan		Kreamatoria	Jarak Krematoria dari.. (KM)
		Islam	Bukan Islam		
1 unit kawasan kejiranan	5,000 - 10,000	0.5 - 1 hektar	0.2 - 0.4 hektar	-	-
2 - 3 unit kawasan kejiranan	10,000 - 30,000	1 - 3 hektar	0.4 - 1.2 hektar	Krematoria gas moden yang terdekat di bandar	2 - 4 km
Bandar kecil atau Pekan	+ 75,000	7.5 hektar	3 hektar	Krematoria moden dikongsi dengan beberapa bandar-bandar kecil yang lain	20 km di antara 2 -3 pusat bandar
Bandar besar	+ 200,000	20 hektar	8 hektar	Krematoria gas moden	Tidak melebihi 20km dari pusat bandar
Separa Wilayah	Tanah perkuburan terdapat di kawasan penumpuan penduduk			Beberapa bandar kecil digalakkan supaya berkongsi krematoria. Bandar-bandar kecil yang terpencil digalakkan menggunakan amalan yang biasa.	
Kampung-kampung	+ 5,000	2 - 3 kampung berkongsi satu tanah perkuburan atau tiap-tiap Rancangan Felda, penempatan Orang Asli, rancangan Lembaga Kemajuan atau projek-projek terpencil boleh didefinisikan sebagai 1 kawasan kejiranan		Mengikut amalan yang biasa digunakan	1 - 2 km

4.6 KEMUDAHAN PERPUSTAKAAN

4.6.1 Piawaian Perancangan Perpustakaan

	Perpustakaan Negeri	Perpustakaan Daerah	Perpustakaan Desa
Hierarki	<ul style="list-style-type: none"> • Pusat wilayah Negara • Pusat wilayah negeri/ ibu negeri 	<ul style="list-style-type: none"> • Pusat Wilayah Negeri • Pusat Petempatan Utama 	<ul style="list-style-type: none"> • Pusat Petempatan Utama • Pusat Pertumbuhan Desa • Kampung/ Kawasan Perumahan/Kejiranan • Petempatan Kecil
Tadahan penduduk (orang)	Negeri	10,000 - 50,000 orang	1,000- 10,000 orang
Keluasan Tapak	1 hektar (2.5 ek)	0.3 hektar (0.75 ek)	0.1 - 0.2 hektar (0.3 - 0.5 ek)
Jalan Keluar-Masuk	Minimum 20.1m (50')		
Tempat Letak Kenderuan	<ul style="list-style-type: none"> • 1 petak TLK : 15 mp (161.5 kp) • 2% TLK untuk OKU dengan ramp • Tambahan 1 petak motorsikal/ 15mp (161.5 kp) 		

4.7 KEMUDAHAN MASYARAKAT

4.7.1 Balairaya, Dewan Orang Ramai Dan Dewan Serbaguna

	Dewan Komuniti / Dewan Serbaguna	Dewan Orang Ramai	Dewan Raya / Balai Raya
<i>Hierarki</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Pusat wilayah Negara • Pusat wilayah negeri/ ibu negeri 	<ul style="list-style-type: none"> • Pusat Wilayah Negeri • Pusat Petempatan Utama 	<ul style="list-style-type: none"> • Pusat Petempatan Utama • Pusat Pertumbuhan Desa • Kampung/Kawasan Perumahan/Kejiranan • Petempatan Kecil
<i>Tadahan Penduduk (Orang)</i>	10,000 penduduk (kawasan bandar)	3,000-10,000 penduduk (Bandar, sebuah mukim)	200-1,000 penduduk (perkampungan) 1,000-5,000 penduduk (Bandar)
<i>Keluasan Tapak</i>	0.1 hektar - 0.8 hektar (0.25 ekar-2 ekar)	0.1 hektar - 0.6 hektar (0.25 ekar - 1.5 ekar)	0.2 hektar-0.4 hektar (0.25 ekar-1.0 ekar)
<i>Keluasan Lantai</i>	315 meter persegi (3,400 kaki persegi)	185m per-1850m per (2,000kaki per-20,000kaki per)	74m persegi (800 kaki persegi)
<i>Jarak perjalanan Tempatan</i>	3.2 km (2 batu)	1.6km (1 batu)	0.8 km (0.5 batu)
<i>Letak Kenderaan</i>		1 tlk : 46.5 mp/ (500 kp) 1 tlm : 46.5 mp/ (500 kp)	

4.8 KAWASAN LAPANG DAN REKREASI

4.8.1 Dasar Penyediaan Dan Pengagihan

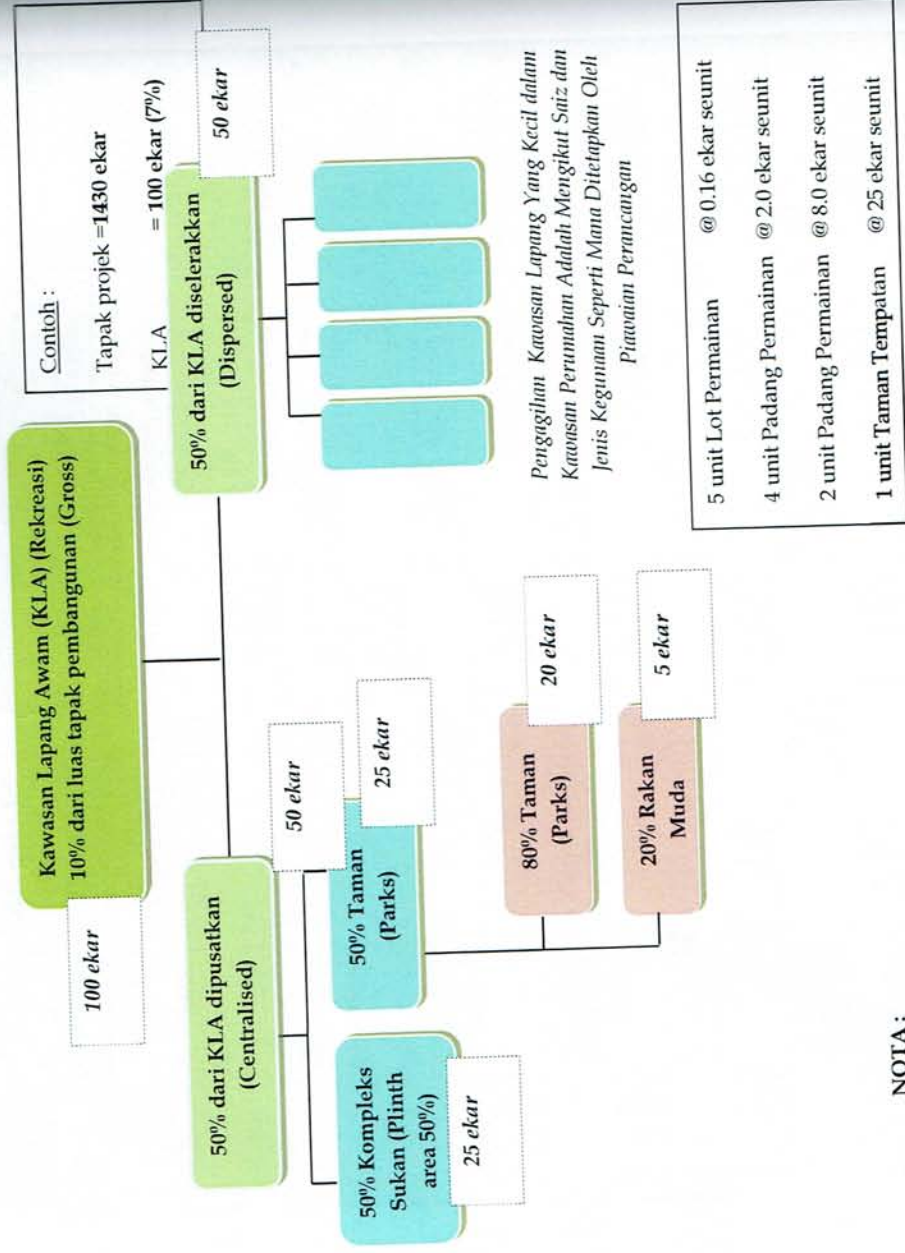
DASAR	KAEDAH PENGIRAAN	PENGAGIHAN
<ul style="list-style-type: none"> • Setiap permohonan pembangunan tanah sepertimana di bawah disyaratkan MENYEDIAKAN TAPAK KAWASAN LAPANG TIDAK KURANG 10 PERATUS daripada keseluruhan keluasan tapak pembangunan : <ol style="list-style-type: none"> a. Pembangunan perumahan b. Pembangunan perdagangan c. Pembangunan perindustrian d. Pembangunan bercampur (mixed development) e. Pembangunan pelancongan 	<ul style="list-style-type: none"> • Darpada PERUNTUKAN 10 PERATUS, keluasan kawasan lapang mutlak MESTILAH SEKURANG-KURANGNYA 7% DAN 3% LAGI DIKIRA DARPADA RIZAB-RIZAB KEMUDAHAN AWAM yang perlu diserahkan kepada kerajaan, sebagaimana berikut : <ol style="list-style-type: none"> a. Sekolah dan tadika b. Dewan dan balai raya c. Masjid, surau dan rizab-rizab keagamaan d. Klinik e. Pejabat Pos, Balai Bomba dan Balai Polis f. Tangki Air g. Rizab TNB dan talian/Rentis TNB h. Gas Pipeline i. Kolam oksidasi dan rizab loji rawatan kumbahan j. Lain-lain rizab seperti rizab pantai, rizab sungai/parit, kawasan penampungan (buffer) dan lain-lain kawasan lapang yang tidak boleh dimanfaatkan. • Pengecualian diberikan kepada permohonan perumahan yang berkeluasan kurang 2 ekar serta bagi permohonan pembangunan 'homestay' • Bagi tujuan ini, HANYA 30 PERATUS daripada jumlah keluasan rizab-rizab di atas (tidak termasuk rizab jalan) boleh diambilkira di dalam pengiraan kawasan lapang tertakluk ianya tidak melebihi peruntukkan 3%. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sebanyak 50% (separuh) daripada keluasan rizab kawasan lapang mutlak yang diperuntukkan perlu dikelompokkan di satu kawasan di tengah-tengah tapak cadangan pembangunan. Selebihnya bolehlah diagihkan mengikut kepadatan penduduk dan keluasan satu-satu sektor kejuranan dalam tapak pembangunan. • Sekiranya jumlah 50% kawasan lapang yang dikelompokkan di atas, berkeluasan 5 ekar atau lebih, 20% daripada keluasan tersebut hendaklah diikhaskan untuk aktiviti Rakan Muda (iaitu 20% daripada 5 ekar = 1 ekar) • Tapak-tapak rekreasi swasta, di mana tapak masih kekal hakmilik persendirian seperti 'theme park', padang golf dan sebagainya tidak diambilkira bagi tujuan pengiraan kawasan lapang.

4.8.2 Piawai Kawasan Lapang Dan Rekreasi

KLASIFIKASI	FUNGSI	KELUASAN Hektar (Ekar)	CATATAN
<i>Lot Permainan</i>	Lot- lot permainan bagi kanak-kanak kecil bawah umur persekolahan.	0.066 - 0.4 (0.16 - 1)	Keperluan untuk 500 - 2,000 penduduk
<i>Padang Permainan</i>	Bagi kegiatan permainan samada 'organised' atau 'formal' khususnya kanak-kanak peringkat umur persekolahan rendah.	0.8 - 3.2 (2.0 - 8)	Keperluan untuk 2,000 - 5,000 penduduk
<i>Padang Kejiranan (Neighbourhood playground)</i>	a) Kegiatan sukan rekreasi pasif. b) Padang dan gelanggang sukan beserta taman untuk perteduhan, berkelah dan pengindahan.	3.2 - 12 (8 - 30)	Keperluan untuk 5,000 - 10,000 penduduk
<i>Taman Tempatan (Community Open Space)</i>	a) Rekreasi pasif dan kegiatan sukan yang tersusun, untuk keseluruhan masyarakat tempatan. b) Sesuai untuk acara-acara bagi pertandingan sukan dan lain-lain aktiviti fizikal. c) Pusat yang boleh mewujudkan interaksi sosial dan kebudayaan setiap waktu.	12 - 40 (30 - 100)	Keperluan untuk 20,000 - 50,000 penduduk
<i>Taman/Padang Bandar (Town Park/Open Space)</i>	a) Pusat kegiatan sukan yang aktif dan tersusun. b) Pusat tumpuan penduduk bandar bagi kegiatan rekreasi dan sukan bermusim c) Pusat yang memberi kemudahan dan peluang untuk menikmati keindahan semulajadi.	40 - 100 (100 - 250)	Keperluan untuk 50,000 - 100,000 penduduk
<i>Taman Wilayah (Regional Open Space)</i>	a) Pusat tumpuan bagi penduduk-penduduk bandar, luar bandar bagi kegiatan pertandingan acara sukan yang bermusim atau menikmati persekitaran yang semulajadi. b) Keperluan mengenal alam semulajadi dan tumpuan terhadap kegunaan penyelidikan adalah kadangkala menjadi keutamaan.	100 - 200 (250 - 500)	Untuk penduduk dan tempatan pelancongan
<i>Taman Nasional (National Park/Open Space)</i>	a) Kepentingan pengekalan alam semulajadi adalah lebih diutamakan. b) Warisan kepada Negara dan bahan terpenting untuk penyelidikan.	Mengikut keperluan	Untuk penduduk dan tempatan pelancongan

Rajah 4.2: Pengagihan Kawasan Lapang Awam Dalam Projek Pembangunan /Industri/Perniagaan

NOTA :

1. Keperluan kawasan lapang adalah 10% daripada keluasan tapak pembangunan
2. KLA (7%) merupakan keperluan kawasan lapang sebenar dan boleh dimanfaatkan untuk tujuan rekreasi setelah ditolak kawasan rizab awam (3%) daripada keluasan tapak.

4.8.3 Caruman Kawasan Lapang

<p><i>Prinsip penyediaan kawasan lapang</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pembangunan yang mempunyai keluasan lebih dari 2.0 ekar perlu penyediaan kawasan lapang dengan keperluan minima lot permainan dengan keluasan minima 0.16 ekar. Dasar penyediaan kawasan lapang adalah terpakai. • Bagi pembangunan kurang dari keluasan minima 2.0 ekar, peruntukan kawasan lapang adalah perlu disediakan sebanyak 10% dari keluasan pembangunan. Di peringkat ini, pemohon perlu atau diwajibkan menyediakan 10% kawasan lapang secara fizikal dan jika tidak dapat disediakan secara fizikal, maka secara sukarela (melalui aku janji dan dipersetujui oleh PBT) pemohon memohon ianya digantikan dengan sumbangan fiskal (kewangan) dengan sama nilai tanah kawasan lapang yang perlu disediakan tersebut. • Pemohon tidak boleh menggunakan 'mutual agreement' ini untuk menyaman PBT atau merayu kepada Lembaga Rayuan kerana berpendapat ianya sebagai satu syarat kebenaran merancang (atau syarat pembangunan). Sebaliknya, caruman ini sebagai tindakan sukarela yang menggantikan penyediaan kawasan lapang secara fizikal dengan kaedah fiskal yang wajib disediakan.
<p><i>Perlaksanaan caruman kawasan lapang</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dalam melaksanakan sumbangan kawasan lapang, PBT hendaklah terlebih dahulu merancang lokasi kawasan lapang yang terlibat supaya penyaluran pembangunan sumbangan (caruman) tersebut dilaksanakan secara fizikal. • Kawasan yang dikenalpasti hendaklah terletak di kawasan yang terlibat dengan sumbangan tersebut di mana keluasan adalah menepati hierarki kawasan rekreasi. • Selain itu, sumbangan (caruman) ini juga digunakan untuk pembangunan kawasan-kawasan lapang dengan elemen-elemen kemudahan permainan seperti mana hierarki yang ditetapkan.
<p><i>Perimbangan sumbangan oleh PBT</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asas pertimbangan oleh PBT untuk sumbangan kawasan lapang adalah: <ol style="list-style-type: none"> i. Kawasan yang dikhaskan untuk kawasan lapang tidak sesuai kerana terlalu kecil untuk dijadikan kawasan lapang yang berfungsi dan bermanfaat ii. Kawasan yang dikhaskan berbentuk 'accidental open space' tidak sempurna. Ini disebabkan oleh lot pembangunan yang agak ganjil; iii. Kawasan yang dikhaskan ditempatkan dikawasan yang tidak sesuai dalam cadangan yang dicadangkan atau terdapat masalah-masalah lain; iv. Keluasan lot pembangunan yang terlibat dalam garis panduan ini adalah kurang dari 2 ekar.
<p><i>Pengiraan sumbangan (Caruman)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kadar sumbangan = nilai tanah semasa / k.p. x 10% keluasan kawasan lapang yang perlu disediakan (k-p) dari keluasan pemajuan • Kadar sumbangan di bina berdasarkan: <ol style="list-style-type: none"> i. Kadar sumbangan di bina berdasarkan: ii. Nilai asas; iaitu nilai tanah siap ditambah; iii. Keluasan kawasan lapang perlu disediakan; iaitu keluasan kawasan lapang secara sukarela dibayar bagi menggantikan keluasan tapak secara fizikal; iv. 10 % keluasan kawasan lapang yang perlu disediakan.

Kelulusan Majlis Mesyuarat Kerajaan Bil: 377/2013 bertarikh 6.3.2013

4.9 PIAWAIAN KEMUDAHAN GOLONGAN KURANG UPAYA

4.9.1 Penyediaan Kemudahan Mengikut Tempat

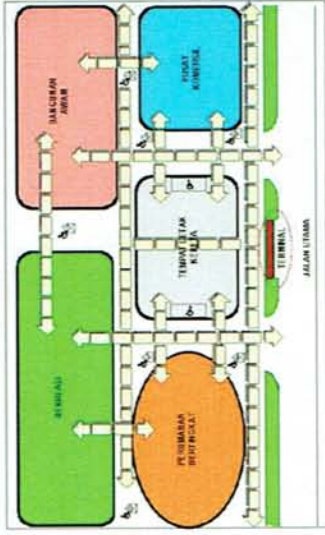
Bil.	Kawasan	Aspek	Elemen
a.	Kawasan Perniagaan	Aksesibiliti	A1 Ramp
			A2 Handrail
			A3 Laluan Pejalan Kaki
			A4 Anjung Masuk Bangunan
			A5 Laluan Bertekstur
			A6 Tangga/Tangga Automatik
			A7 Lintasan Pejalan Kaki
		Reruang	B1 Tempat Letak Kereta
			B2 Tandas
			B3 Bilik persalinan/penyusunan
		Kemudahan sokongan	B6 Hentian bas
			C1 Papan Tanda Kenyataan, Tanda Tunjuk Arah Dan Keterangan Bertulis
			C2 Papan Tanda Khas
			C3 Bangku/tempat duduk
C4 Pondok telefon			
C5 Peti surat/tong sampah			
C7 Pagar			
b.	Bangunan/institusi Awam <ul style="list-style-type: none"> • Hospital • Sekolah • Masjid • Pusat-pusat kebajikan orang tua, orang cacat dan lain-lain 	Aksesibiliti	C9 Tiang lampu isyarat melintas
			A1 Ramp
			A2 Handrail
			A3 Laluan Pejalan Kaki
			A4 Anjung Masuk Bangunan
			A5 Laluan Bertekstur
			A6 Tangga/Tangga Automatik
		A7 Lintasan Pejalan Kaki	
		Reruang	B1 Tempat Letak Kereta
			B2 Tandas
			B3 Bilik persalinan/penyusunan
		Kemudahan sokongan	B6 Hentian bas
			C1 Papan Tanda Kenyataan, Tanda Tunjuk Arah Dan Keterangan Bertulis
			C2 Papan Tanda Khas
C3 Bangku/tempat duduk			
C4 Pondok telefon			
C5 Peti surat/tong sampah			
C7 Pagar			
C9 Tiang lampu isyarat melintas			

Bil.	Kawasan	Aspek	Elemen
c.	Terminal Pengangkutan	Aksesibiliti	A1 Ramp
			A2 Handrail
			A3 Laluan Pejalan Kaki
			A4 Anjung Masuk Bangunan
			A5 Laluan Bertekstur
			A6 Tangga/Tangga Automatik
			A7 Lintasan Pejalan Kaki
		Reruang	B1 Tempat Letak Kereta
			B2 Tandas
			B3 Bilik persalinan/penyusunan
		Kemudahan sokongan	B6 Hentian bas
			C1 Papan Tanda Kenyataan, Tanda Tunjuk Arah Dan Keterangan Bertulis
			C2 Papan Tanda Khas
			C3 Bangku/tempat duduk
C4 Pondok telefon			
C5 Peti surat/tong sampah			
C7 Pagar			
d.	Rumah Bertingkat	Aksesibiliti	C9 Tiang lampu isyarat melintas
			A1 Ramp
			A2 Handrail
			A3 Laluan Pejalan Kaki
			A4 Anjung Masuk Bangunan
			A5 Laluan Bertekstur
			A6 Tangga/Tangga Automatik
		A7 Lintasan Pejalan Kaki	
		Reruang	B1 Tempat Letak Kereta
			B7 Kedai Runcit (corner shop)
			C1 Papan Tanda Kenyataan, Tanda Tunjuk Arah Dan Keterangan Bertulis
		Kemudahan sokongan	C2 Papan Tanda Khas
			C3 Bangku/tempat duduk
			C4 Pondok telefon
C5 Peti surat/tong sampah			
C7 Pagar			
C9 Tiang lampu isyarat melintas			
e.	Kawasan Rekreasi		Aksesibiliti
		A2 Handrail	
		A3 Laluan Pejalan Kaki	
		A4 Anjung Masuk Bangunan	
		A5 Laluan Bertekstur	
		A6 Tangga/Tangga Automatik	
		A7 Lintasan Pejalan Kaki	
		Reruang	B1 Tempat Letak Kereta
			B2 Tandas

Bil.	Kawasan	Aspek	Elemen
	Kawasan Rekreasi	Kemudahan sokongan	B3 Bilik persalinan/penyusunan
			C1 Papan Tanda Kenyataan, Tanda Tunjuk Arah Dan Keterangan Bertulis
			C2 Papan Tanda Khas
			C3 Bangku/tempat duduk
			C4 Pondok telefon
			C5 Peti surat/tong sampah
			C7 Pagar
			C9 Tiang lampu isyarat melintas

Ilustrasi Skematik Perancangan Kemudahan Golongan Orang Kurang Upaya

4.9.2 Penyediaan Kemudahan Mengikut Elemen

Aspek	Elemen	Garis Panduan	Kumpulan Sasara (Mengikut Keutamaan)	
A	A1 Ramp	A1.1	Ramp perlu disediakan di semua bangunan awam, bangunan perniagaan, kawasan tempat letak kereta, kawasan rekreasi, terminal pengangkutan dan kediaman bertingkat. Minimum satu ramp juga perlu disediakan pada setiap deretan rumah kedai/pejabat.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pengguna kerusi roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua 4. Perempuan mengandungi 5. Kanak-kanak dan orang kerdil
		A1.2	Semua ramp mestilah dihubungi dengan laluan orang kurang upaya dan berterusan tanpa halangan.	
		A1.3	Maksimum bagi kecerunan ramp mestilah 1:15 dengan kelebaran minimum 1800 mm (6') (SIRIM Kod MS 1331:1993)	
		A1.4	Ramp tanpa penghadang di kiri kanan perlu disediakan kerb tidak kurang daripada 100 mm (0.3') tinggi bagi keselamatan pengguna kerusi roda dan pengguna bertongkat (SIRIM Kod MS 1331:1993)	
		A1.5	Permukaan ramp mesti dari bahan yang tidak licin dan bersesuaian (SIRIM Kod MS 1331:1993)	
		A1.6	Handrail perlu disediakan bersama ramp di anjung masuk bangunan-bangunan. Spesifikasi ukur lilit handrail adalah 40 mm (SIRIM Kod MS 1331:1993)	
	A2 Handrail Dan Grab Bar	A2.1	Handrail perlu disediakan bersama-sama ramp di anjung masuk bangunan-bangunan dan kawasan pejabat kaki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pengguna kerusi roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua 4. Perempuan mengandungi 5. Kanak-kanak dan orang kerdil

MANUAL GARIS PANDUAN DAN PIAWAIAN PERANCANGAN NEGERI JOHOR

Aspek	Elemen	Garis Panduan	Kumpulan Sasaran (Mengikut Keutamaan)	
a	A2 Handrail Dan Grab Bar	A2.2 Handrail atau grab bar mesti mempunyai ukur lilit/belar dan kekuatan yang sesuai supaya mudah di genggam dan untuk sokongan. Spesifikasi ukur lilit 40 mm (0.1') minimum dan tidak lebih dari 50 mm (SIRIM Kod MS 1331:1993)		
		A2.3 Jika handrail atau grab bar dibina berhampiran dengan dinding bangunan, ruang di antara handrail atau grab bar dengan dinding tersebut perlu mempunyai jarak 50 mm (0.2') minimum dan tidak lebih daripada 100 mm (SIRIM Kod MS 1331:1993)		
		A2.4 Ketinggian handrail yang sesuai adalah 900 mm dan bagi handrail kedua untuk kanak-kanak dan orang kerdil ketinggiannya adalah 700 mm.		
		A2.5 Tanda braille perlu disediakan pada permulaan dan hujung handrail untuk kegunaan orang buta		
	A3 laluan Khas/pejalan kaki dan kaki lima	A3.1	Laluan pejalan kaki secara terus dan tanpa halangan perlu disediakan untuk menghubungkan pergerakan ke bangunan awam, bangunan perniagaan, terminal pengangkutan awam dan tempat letak kereta di sesuatu kawasan.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pengguna kerusi roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua 4. Perempuan mengandung 5. Kanak-kanak dan orang kerdil
		A3.2	Laluan pejalan kaki perlu disediakan di kawasan kediaman bertingkat yang menghubungkan kawasan tempat letak kereta ke bangunan kediaman	
		A3.3	Laluan pejalan kaki yang disediakan seharusnya boleh juga digunakan oleh orang lain.	
		A3.4	Saiz laluan pejalan kaki mestilah sesuai untuk pengguna kerusi roda dan golongan lain. Saiz lebar minimum adalah 1500 mm (SIRIM Kod MS 1331:1993). Sekiranya kurang daripada 1500 mm, ruang untuk berpusing perlu disediakan pada jarak bersesuaian	

Aspek	Elemen	Garis Panduan	Kumpulan Sasaran (Mengikut Keutamaan)	
A Aksesibiliti	A3 laluhan Khas/pejalan kaki dan kaki lima	A3.5	Permukaan laluan pejalan kaki mestilah dari bahan yang tidak licin dan sesuai untuk orang buta dan pengguna kerusi roda (SIRIM Kod MS 1331 dan MS 1184)	
		A3.6	Tekstur permukaan di pintu masuk dan keluar hendaklah berbeza dari tekstur laluan biasa untuk kemudahan orang buta.	
		A3.7	Sekiranya laluan pejalan kaki tidak disediakan kerb, jarak ketinggiannya dengan jalan tidak boleh melebihi 10 mm (SIRIM Kod MS 1331:1993)	
		A3.8	Laluan pejalan kaki dan kaki lima tidak boleh dikongsi bersama laluan basikal.	
	A4 Anjung masuk Ke bangunan	A4.1	Ramp dan <i>handrail</i> perlu disediakan paling hampir dengan anjung masuk ke sesebuah bangunan.	
		A4.2	Pintu masuk ke bangunan perlu cukup lebar untuk laluan dua pengguna kerusi roda (minimum 1800 mm) (SIRIM Kod MS 1331 dan 1984)	
		A4.3	Pintu masuk automatik disediakan dan sekiranya tiada pintu demikian maka perlu disediakan pintu yang boleh dibuka dengan sebelah tangan.	
		A4.4	Perlu ada penggunaan <i>color contrast</i> pada ruang masuk ke bangunan serta permukaan lantai dot type blok perlu disediakan di anjung masuk bagi tujuan tanda amaran.	
		A4.5	Simbol khas OKU (Orang Kurang Upaya) atau tanda khas perlu disediakan untuk panduan masuk, keluar kemudahan orang kurang upaya.	
		A4.6	Pintu kaca hendaklah mempunyai tanda yang jelas di antara paras 800 mm - 1500 mm (SIRIM Kod MS 1184:1991) dari lantai untuk kemudahan orang kurang penglihatan memasuki bangunan.	
	A5.1	Permukaan laluan bertekstur yang sesuai perlu disediakan untuk memandu arah orang buta di kawasan-kawasan pejalan kaki dan laluan khas.	Orang buta	

Aspek	Elemen	Garis Panduan	Kumpulan Sasaran (Mengikut Keutamaan)
a	A5 Permukaan laluan Bertekstur	<p>A5.2 Dua jenis permukaan laluan :-</p> <ul style="list-style-type: none"> i. <i>Dot type block</i> memberi tanda amaran bertujuan menangkis halangan dan bahaya, menunjuk arah dan amaran sekiranya menghampiri selekoh dan simpang (SIRIM Kod MS 1331:1993). ii. <i>Line type block</i> asas kepada menunjuk arah laluan (SIRIM Kod MS 1331:1993) 	Orang buta
	A5.3	<p>Tempat yang perlu disediakan permukaan laluan khas:-</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Berhadapan anjung masuk bangunan, mana-mana tangga di luar bangunan dan di hadapan kemudahan tempat melintas; ii. Anjung keluar/masuk terminal pengangkutan awam; iii. Di kaki lima menghala ke bangunan; iv. Laluan pandu arah dari kemudahan awam ke terminal pengangkutan awam yang berhampiran; dan v. Berhadapan laluan trafik. 	Orang buta
	A6 <i>Tangga / tangga Automatik</i>	<p>A6.1 Spesifikasi penyediaan tangga perlu mengikut SIRIM MS 1184: 1991</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pengguna kerusi roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua 4. Perempuan mengandungi 5. Kanak-kanak dan orang kerdil
	A6.2	<p>Permukaan yang berbeza perlu disediakan di awal dan akhir tangga sebagai tanda permulaan mendaki dan mengakhiri tangga serta perlu ada <i>color contrast</i> pada anak tangga pertama dan akhir.</p>	
	A6.3	<p>Handrail perlu disediakan di kedua-dua belah tangga</p>	
	A6.4	<p>Papan tanda khas perlu disediakan di tangga-tangga untuk kemudahan orang kurang upaya.</p>	
	A6.5	<p>Mana-mana terminal pengangkutan awam, escalator perlu disediakan.</p>	

Aspek	Elemen	Garis Panduan	Kumpulan Sasaran (Mengikut Keutamaan)
a	A7 Lintasan Pejalan kaki	<p>A7.1 Lintasan Pejalan kaki perlu disediakan:-</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Kawasan-kawasan yang melintasi trafik; ii. Berhampiran dengan pusat-pusat kebajikan, rumah-rumah orang tua dan orang pekak serta pusat orang buta; iii. Berhampiran dengan hospital-hospital dan klinik; iv. Berhampiran kawasan membeli-belah v. Luar kawasan sekolah; vi. Lampu isyarat khas (audio signal) perlu disediakan untuk kemudahan golongan kurang upaya melintas bagi orang buta (SIRIM Kod MS 1331:1993); dan vii. Berhampiran kawasan ibadat. <p>A7.2 Permukaan lintasan bertekstur perlu disediakan dikedua-dua arah ke <i>pelican crossing</i> (SIRIM Kod MS 1331:1993)</p> <p>A7.3 Pada jalan-jalan utama di mana trafik adalah sibuk (dimana pembahagi jalan adalah cukup luas atau lebih 5 kaki) <i>pelican crossing</i> perlu disusunatur secara <i>staggered</i> (SIRIM Kod MS 1331:1993)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pengguna kerusi roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua 4. Perempuan mengandungi Kanak-kanak dan orang kerdil
b	B1 Tempat Letak Kereta Khas (TLKK)	<p>B1.1 TLKK perlu disediakan di semua bangunan awam, bangunan perniagaan, kawasan rekreasi, terminal pengangkutan awam dan kediaman bertingkat</p> <p>B1.2 TLKK mestilah dihubungkan dengan laluan orang kurang upaya dan disediakan step ramp selebar 100 mm dimana sesuai (SIRIM Kod MS 1331:1993)</p> <p>B1.3 Lokasi TLKK mestilah disediakan paling hampir dengan laluan dan anjung masuk ke bangunan. Keluasan sesuatu ruang termasuk kawasan perpindahan dari kenderaan ke kerusi roda (accessible) mestilah mengikut SIRIM Kod MS 1331:1993</p> <p>B1.4 TLKK mestilah di permukaan yang rata dan disertakan dengan simbol orang kurang upaya yang mudah dilihat di atas permukaan ruang TLKK dan di tiang tanda berhampiran yang disertakan simbol.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pengguna kerusi roda/cacat anggota 2. Orang tua 3. Perempuan mengandungi

Aspek	Elemen	Garis Panduan	Kumpulan Sasaran (Mengikut Keutamaan)
b	B1 <i>Tempat Letak Kereta Khas (TLKK)</i>	B1.5 Simbol TLKK mestilah disediakan di kawasan letak kereta sama ada di luar atau dalam bangunan dan dapat dilihat apabila memasuki kawasan TLK. Tanda yang menunjukkan arah ruang TLKK mestilah juga disediakan (SIRIM Kod MS 1184:1991)	
	B1.6	Jumlah ruang TLKK bagi sesebuah bangunan mestilah mengikut nisbah yang ditetapkan oleh SIRIM MS 1184:1991 iaitu satu ruang bagi setiap 100 kenderaan dan sekurang-kurangnya 2 ruang TLKK bagi setiap kategori bangunan.	1. Pengguna kerusi roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua 4. Kanak-kanak dan orang kerdil
	B1.7	TLKK mestilah disediakan bagi kereta biasa dan van mengikut keluasan ruang iaitu 3300 mm lebar x 6600 mm panjang (SIRIM Kod MS 1331:1993)	
	B2.1	Tandas bagi orang kurang upaya mestilah disediakan di semua bangunan awam, bangunan perniagaan, kawasan rekreasi, terminal pengangkutan awam dan kediaman bertingkat. Bilangan dan rekabentuk tandas mestilah mengikut SIRIM Kod MS 1184:1991	
	B2.2	Simbol tandas lelaki/perempuan hendaklah timbul (embossed) dan diletakkan di pemegang pintu masuk tandas.	
	B3 <i>Bilik Persalinan/ Penyusunan</i>	B3.1 Bilik persalinan/penyusunan perlu disediakan di tempat-tempat awam terutamanya di kompleks-kompleks perniagaan.	Perempuan menyusukan anak
	B4 <i>Peruntukan unit Kediaman</i>	B4.1 Unit kediaman bagi orang kurang upaya harus diperuntukkan di tingkat bawah bangunan kediaman bertingkat. 1 peratus atau sekurang-kurangnya 1 unit daripada jumlah keseluruhan unit kediaman.	1. Pengguna kerusi roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua
	B5 <i>Kedai runcit (Corner Shop)</i>	B5.1 Kedai runcit (Corner Shop) bagi kegunaan harian untuk penduduk setempat yang boleh digunakan oleh orang kurang upaya mestilah disediakan di kawasan perumahan. Peletakkannya di penjuru/blok-blok perumahan.	1. Pengguna kerusi roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua 4. Kanak-kanak dan orang kerdil

Aspek	Elemen	Garis Panduan	Kumpulan Sasaran (Mengikut Keutamaan)
Kemudahan Sokongan	B6 Hentian Bas	B6.1 Hentian bas perlu disediakan di tempat tumpuan awam seperti pusat membeli belah dan riadah dan persimpangan jalan utama. B6.2 Pencahayaan di hentian bas perlulah sentiasa cerah dan mempunyai kerusi yang sesuai (SIRIM Kod MS 1331:1993)	1. Pengguna kerusi roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua
	C1 papan tanda kenyataan, tanda tunjuk arah, keterangan bertulis, tanda amaran dan sebagainya	C1.1 Peletakan papan-papan tanda perlulah mendatar (horizontal) dengan ketinggian yang efektif (boleh dibaca oleh orang kurang upaya). Ketinggian papan tanda jalan hendaklah sekurang-kurangnya 2000 mm dari paras jalan. C1.2 Papan tanda tunjuk arah perlu menunjukkan laluan tanpa halangan ke bangunan atau ke kawasan tertentu. C1.3 Warna, tulisan dan saiz pasti jelas dan boleh dibaca.papan tanda m C1.4 Papan tanda dengan tulisan braile perlu disediakan untuk kemudahan golongan buta. C1.5 Tanda amaran berbunyi/berlampu di kawasan-kawasan bahaya serta kawasan pembinaan perlu disediakan. Perletakan tanda amaran tersebut mestilah di sekitar kawasan berkenaan.	1. Pengguna kerusi roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua 4. Kanak-kanak dan orang kerdil
C2 Papan tanda Khas	C2.1	Papan tanda khas orang kurang upaya perlu disediakan untuk menunjukkan lokasi kemudahan golongan tersebut seperti tandas, tempat letak kereta dan lain-lain.	1. Pengguna kerusi roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua
	C3.1	Sebanyak 5 peratus daripada bangku-bangku di tempat-tempat awam dikhususkan untuk orang kurang upaya. Skurang-kurangnya satu tempat duduk dikhususkan untuk Orang Kurang Upaya.	1. Pengguna kerusi roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua 4. Perempuan mengandung 5. Kanak-kanak dan orang kerdil
	C3.2	Tempat-tempat tertentu seperti laluan pejalan kaki atau gili-gili perlu menyediakan tempat duduk/berehat.	
C3.3	Peletakan bangku/tempat duduk perlulah mudah sampai.		

	Aspek	Elemen	Garis Panduan	Kumpulan Sasaran (Mengikut Keutamaan)
c	Kemudahan Sokongan	C3 bangku/ Tempat Duduk Fixed ataupun built in dan meja	C3.4 Rekabentuk bangku perlu memepati ciri-ciri keselesaan, kesesuaian ketinggian dan keselamatan. Penyandar, pemegang dan permukaan kerusi mestilah sesuai untuk kegunaan orang kurang upaya.	1. Pengguna roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua 4. Perempuan mengandung 5. Kanak-kanak dan orang kerdil
		C4 Pondok telefon, berbayar dan kemudahan seumpamanya	C4.2 Ciri-ciri telefon khas yang perlu diambilkira:- i. Laluan/akses tanpa halangan ke telefon ii. Papan tunjuk arah iii. Rekabentuk telefon yang mudah dengan ketinggian tidak melebihi 200 mm dari aras bawah telefon (SIRIM Kod MS 1331:1993) iv. Alat bantuan tambahan disediakan (sekiranya perlu) v. Peletakan telefon tidak menghalang laluan	
		C5 Peti surat	C5.1 Peletakan, kesesuaian, rekabentuk dan ketinggian elemen mesti mengambil kira keupayaan orang kurang upaya.	
		C6 Longkang/parit	C6.1 Aspek keselamatan mesti diambilkira C6.2 Penutup longkang/parit perlu mempunyai ciri-ciri keselamatan seperti sama rata dan tidak berlubang-lubang terutamanya di bangunan awam, bangunan perniagaan dan terminal pengangkutan awam.	1. Pengguna roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua 4. Perempuan mengandung 5. Kanak-kanak dan orang kerdil
		C7 pagar	C7.1 Rekabentuk dan bahan binaan pagar mestilah mempunyai ciri-ciri keselamatan dan ketahanan	1. Orang tua
		C8 Halangan halangan (pokok, pusu bunga, tiang lampu, papan tanda dan kerb)	C8.1 Halangan-halangan laluan dihindarkan terutama di laluan/pejalan kaki dan tempat tumpuan awam. C8.2 Peletakan tanda arah/papan tanda, tiang lampu, pondok telefon seharusnya di tepi laluan awam tanpa mengganggu pergerakan.	1. Pengguna roda/cacat anggota 2. Orang buta 3. Orang tua 4. Perempuan mengandung 5. Kanak-kanak dan orang kerdil

MANUAL GARIS PANDUAN DAN PIAYAIAN PERANGKANGAN NEGERI JOHOR

	Aspek	Elemen	Garis Panduan		Kumpulan Sasaran (Mengikut Keutamaan)
c	Kemudahan Sokongan	C9 <i>Tiang lampu isyarat melintas</i>	C9.1	Peletakan tiang perlu sesuai untuk memberi laluan tanpa halangan	Semua orang kurang upaya
			C9.2	Jangka masa lampu isyarat hijau untuk melintas hendaklah mengambil kira keperluan orang kurang upaya. Perlu menggunakan sistem bunyi untuk memudahkan OKU melintas.	